

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnäisten äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore. joka tilastai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta... \$1.50 Puoli vuotta... 90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta... \$1.75 Puoli vuotta... \$1.05

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.
Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c
IN CANADA:
One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATTON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

UUSIA 213
UUDISTUKSIA 73
KATKENNEITA 159

KANSAINVÄLINEN NAIS-KOMMUNISTITEN KOULOUS VENÄJÄLLÄ

Moskova, 31. 7. Moskovan suuren teatterissa avattiin heinäkuun 30 p:nä kansainvälinen naiskommunistien konferenssi.

Konferenssin avasi Kommunistisen Internationalen toimeenpanevan komitean puheenjohtaja tov. Bucharin. Hän lausui, että toinen kongressi, joka nyt Moskovaan parhallaan on koolla, voi nyt kutsua kokoon maailman ensimmäisen naiskommunistien konferenssin, jota sen ensimmäinen kongressi, kokoontuen paljon valkeimmassa oloissa, on voinut tehdä.

Länsi-Europasta ja Amerikasta kongressiin saapuneet toverit olivat hämmästyneet, nähdessään 27 p:nä heinäkuuta juhlassaan naisten yhtäjakkaa miesten kanssa marssivan työläis- ja puna-armeijalaisasastojen kanssa kivaäärin olalla. Naisproletaari yhdessä työmiestoverin kanssa luo perustusta koko maailman neuvostovalan, työväendiktatuurin suuremmista rakennusta varten.

Tov. Bucharinin avauspuheen jälkeen toimitettiin konferenssi puhemehistön vaalin. Valituksi tulivat: Ruotsista Kata Dahlström, Saksasta Rosa Koldstein, Venäjältä Inessa Armand, Englannista Neopold. Yksi si- ja toimikunnassa jätettiin Idän edustajatarta varten.

Konferenssin puheenjohtaja tov. Armand antoi puhevuoron Saksan kommunistisen puolueen edustajalle tov. Leville. Sen jälkeen esittivät tervehdyksiään V. K. P:n K. Y. yhteydessä toimivan puolalaisen toimiston edustaja ja saksalainen sektilä. Päätettiin lisätä puhemehistön jäsenlukua Pietarin, tov. Nikolajeva, Moskovan, tov. Smidovitch, Ukrainan, tov. Hopker. Sen jälkeen esittivät laajempine puheineen tov. Goldstein ja Steiner. — TUT.

AVIOLIITTOJEN LUKUMÄÄRÄ LISÄÄNTYNYT VENÄJÄLLÄ

Pietarin "Isvestija" kertoo, että Venäjällä solmittiin viime vuonna 23.2 avioliittoa tuhasta asukasta kohd. Lehti mainitsee, että Neuvostovenäjä on tässä suhteessa saavuttanut rekordin, koskapa korkein määrä avioliittoja oli solmittu v. 1913 Ranskassa, nim. 13.3 avioliittoa tuhasta asukasta kohd. Synnä avioliittojen lisääntymiseen arvellaan olevan naimiskauppojen solmimistavan yksinkertaistumisen.

NUORISOLIIKE SIPE-RIASSA

"Bjednota" kertoo: Siitä lähtien kun Neuvostovalta on toteutettu Si-perlassa on siellä järjestetty noin 700 nuorisoliittoa. Niiden punaisten lippujen alle on kerääntynyt noin 50,000 jäsentä. Kaikkiin kihlakuntien ja kuvernementtien kaupunkien on asetettu komiteoja. Julaitaan yli 25 sanomalehtä ja moni slyuista aikakauslehtä joissa valaitaan nuoren taistelujoukon työtä.

LASTEN KUOLEVAISUUS SAKSASSA

Geneven Kansainvälisessä kongressissa antoi Adek Schreiber lasten huoltoon koskevassa kysymyksessä seuraavia tietoja lasten terveydestä tilanteesta Saksassa.

Lasten päivihollisena ilmenee nykyään tuberkuloosi. Esityksestä kävi esin, että tuberkuloosia sairastavia on:

- Leipzigissä noin 8,000
 - Kölnissä päälle 10,000
 - Hampurissa noin 13,000
 - Breslaussa päälle 7,000
 - Berlinissä noin 30,000
- Lasten kuolevaisuus 1:stä—5:teen ikävuoteen aika jaksolta 1914—1918 oli:
- Hessenissä noin 25 pros.
 - Lybekissä noin 30 pros.
 - Saksen-Meiningissä 30 pros.
 - Anhaltissa noin 30 pros.
 - Meklenburg Sverin 30 pros.
 - Ikävuodella 5:stä—10:een vuoteen oli kuolevaisuus samoilta vuosilta seuraava:

Preussissa noin 96 pros. Lapset kalpaavat kaikkein tarpeellaisinta: vaatteita, kenkiä, linavaatteita. Tiedustelujen nojalla eri osissa Berliniä selvisi, että 650:stä lapsesta 305 ei lainkaan ollut linavaatteita, tai oli heillä kurjia riepuja, 161 olivat ilman kenkiä, 142 olivat ilman vaatteita.

Samasesta lukumäärästä lapsia elivät 341 saa tippaakaan maitoa, 196 lapsen vanhemmat eivät kykene hankkimaan minkäänlaista ravintoainetta.

Samaisesta selostuksesta kävi esin, että noin 2½ miljoonaa saksalaista lasta ovat lähivuosina tuomitut perikatoon, ellei alvan pikaisesti heidän ravitsemisensa tule parantamaan. Noin 6 miljoonalla lapsella on huolestuttavia eri tautien oireita ja osaksi sairastavat he jo näitä tautia kauaksi kehittyneessä muodossa.

Työläisnaisen toivomuksia

Perheenäidin jänkäkkinen juoksu hermostuttaa. Kulka monta askelta eikä ole otettava aamusta li-taan. Tietenkin useita kilometrejä kamarista keittiöön, keittiöstä jälleen takaisin, sitte alas kellariin puita noutamaan ja ylös vinnille likaisten vaatteitten kanssa. Sitte asialle sinne tai tänne, rappuja ylös ja rappuja alas j. n. e. En valita siksi, että itselläni olisi raskasta, mutta tuo kolttyön nykyinen järjestys on minusta niin kovin järjetöntä.

Voidaan kehoittaa: ostakaa ruokaa kansankeittiöstä. Niin, mutta minä laitan itse ruuan paremmin ja ehkä jonkun verran halvemmalla.

Ja pesu voidaan suorittaa pesulaitoksessa! Niinpä niin, mutta koneet pilaavat vaatteet. Kone rippoo koko lailla kovemmin kuin minun käteni, sillä minä käsittelen kutakin vaatekappaletta ijän ja laadun mukaan. Perheeni vaatteet kestävät siksi kolme kertaa kauvemmin kuin naapurin emännän, joka pesettää vaatteensa pesulaitoksissa.

Hänen kätensä ovat sensijaan valkeammat kuin minun käteni. Kodin kunnossa pitäminen, val-

kei siihen kuuluiskaan enempiä kuin viisi henkeä, on itse asiassa työlästä, jos sitä todella tahtoo pitää kotina, kun on häärättävä nurkissa, laitettava ruoka kunnolleen, pestävä ja pidettävä vaatteet ehjinä. Mutta kuinka moni sitä ajattelee? Tuskin kukaan ja vain anharva niistäkin, jotka siitä saavat hyötyä. Esimerkki: 18-vuotias polkari on innokas urheilija, juoksija. Hän saavuttaa rekordin melkein joka toinen sunnuntai, mutta tuskin koskaan kantaa hän sylillisen puita kellarista. Hän makaa sohvalla ja lukee urheilulehtiään sil'aikaa, kun hänen vanh äitinsä lyö rekordeja juoksemalla rappusia ylös ja alas. Ja molemmat tyttärensä antavat minun myöskin raataa. Mieheni, joka jo on iäkäs, ei jaksakaan minua auttaa.

Niinkukaan kuin raadan hiljaisuudessa, elämme hyvin yhdessä, erittäin hyvin, mutta jos pyydän apua, särkyvä kuva, joten olen oppinut valkenemaan. Sillä kotirauha on kuitenkin kaikkein suloisin.

Mutta usein ajattelen: Pitääkö perheenäitien jänkäkkinesti olla tuomittuina pakkotyöhön? Eikö milloinkaan tule vallankumousta, joka tunkeutuisi tuhansiin koteihin? Eikö pian tule puhdistuskomppania, joka naisia tai miehiä, joka ajaisi perheenäidin ja pienemmät lapset pariksi tunniksi ulos päiväpaisteeseen, josta he voisivat palata silvottuun kotiin?

Minä kysyn:
— Eikö milloinkaan laitteta keittiöitä, missä ruoka saa tuon salaisen hajun ja maun, ja missä se ei olisi kalliimpaa kuin sen valmistus kodissa?

— Eikö palkkauskomppania pian tule hakemaan kakkia vanhoja vaatteita, sukkaa, villapaitoja y. m. kuitenkin nyt pyykkiä haetaan? — Eikö pian aseteta asiantuntijolista kokoon pantua komiteaa, jonka kolmen kuukauden kuluessa olisi tehtävä käytännöllisiä ehdotuksia kysymyksestä, miten voidaan työväenluokan vaimojen tilaa parantaa?

Monesta ehkä tämä tuntuu pyhäältä yksinkertaisuudelta. Mutta monien yksinkertaisten äänikin on saatava kuuluvulle. Ja yksi asia on varma: Ennenkuin syvästi vaikuttava uudistus koten työssä on saatu aikaan, on turhaa puhua naisten vapauttamisesta.

Työläisperheenäitien aseman parantaminen on eräs aikamme suurimpia kysymyksiä. Mutta — sen pahempi — siitä kuulee niin vähän puhuttavan, tuskin koskaan siitä kirjoitetaan, vaikkapa asia syvästi koskee koko nykyajan elämää.

Eräs tuhansista väsynelstä vai-
moista.

Milloin lakkaa kotiorjuus? Yliolevassa esittää eräs perheenäiti oikeutetun kysymyksen siitä milloin ja millä keinoin työläisäitien asema perheessä saataisiin kokonaan uudistetuksi.

Olemme työläisäidin orjuutetusta asemasta täydellisesti kysymyksen tekijän kanssa samaa mieltä, vieläpä näemme hänen kuvaamansa rasitukset synkemmin värein kuin mitä kirjotuksessa sanotaan, mutta emme ole tapuvalista uskomaan, että porvarillisen järjestelmän aikana ja puitteissa perinpojalta uudistusta tälläkään alalla saavutetaan. Sillä onhan luonnollista, että niin kauan kuin omistavan luokan määrättävissä on kulutustarpeiden hinnat, työläisten palkat ja koko taloudellinen ja valtiollinen valta heidän hallussaan, pysyy työläisäidin asema perheessä, kuten yleensäkin työväestön tilanne, joltiseistikin muuttumattomana.

Joku aika takasin uskottiin esimerkiksi uusien kunnallislakien avulla saavutettavan huomattavia uudistuksia perhetyönkin alalla (kunnalliset keittolat, pesulaitokset, lasten päiväkodit y.m.), joiden kautta työläisäidit olisivat suureksi osaksi vapautuneet kurjuudesta. On näihin

asti turhaksi osottautunut toiveet tässäkin kohdoin. Kehitys ei kulle virran nopeudella, niin väitetään, ja sen tiedämme, mutta olkaamme myös tietoisia siitä, että niin kauan kuin omistava luokka on hallitsevana ja vallitsevana pääomineen, kiinteine- ja irtaine-omaisuuksineen, järjestelevät heidän kallispalkkaiset "komiteansa" asiat aina sekä taloudellisissa että poliittisissa kysymyksissä omien etujensa mukaisesti. Uudistukset kysyvät varoja ja varoista omistava luokka kalkin keinoin pitää kiinni, voidaksensa sitä turvallisemmin säilyttää valta-asemaansa.

Mielestämme ei siis mitkään "komiteat" kapitalistisessa yhteiskunnassa kykene, vaikkapa niissä istuisi jokunen työväen edustajakin — työläisäitien tilaa mullistamaan. Mistään ulkoapäin ei tule sellaista "puhdistuskomppania", joka johdattaisi työläisäidit kesälmaan vilvoitumaan lapsineen ja joka sillä aikaa silvouttaisi heille kodin. Kaiken tuon kotiorjuuttakin hävittävästä kumouksesta tulee työläisten itsensä suorittaa, jos miellyt milloinkaan muutosta aikaan saada. Orjuutetun perheenäidin täytyy myös olla mukana etujaan valvomassa. Kuftenkaan ei voida takertua itsepitäisesti ajamaan enempiä yhtä kuin toistakaan suurisuuntaista muutosta, joka tarkoittaisi jonkun osan työväestöstä, jonkun ammattiryhmän tahi vaikkapa niin tärkeän kuin työläisäitijoukkoonkaan tilan parantamista. Köyhälistön voitto on samalla kaikkien työläisten, perheenäitienkin, voitto. Ja ilman köyhälistön voittoa ei työläisäidinäkään asemaa voida perinpohjin uudistaa. Työläisäitien on silä käytävä ratkaisevaan työhön olojensa muuttamiseksi, se on ainoa mahdollinen keino, jonka avulla voidaan vapautua perhetyön orjuudesta. Se on keino, jolla ei ainoastaan vähennetä ja käytännöllisimmän järjestetä perheitä, sen tulee olla ja se on keino, jolla ansotyöhön pakotetut äidit vapautetaan kodilleen ja pienokaisilleen. Työläisäitien tuleekin tädätä ajatuksensa ja pyrintönsä yhteiskuntajojojen täydelliseen uudistamiseen, silloin vasta äitienkin vapautuminen nykyisestä monenkertaisesta orjuudesta on toteutuva.

(Työläisnainen)

MITEN VENÄJÄLLÄ HAUDATAAN LUOKKA-TOVERITAR

Elok. 6 p:nä pidettiin Moskovaan tapaturmasti kuolleen norjalaisen edustajattaren Augustan Osenin junnalliset hautajaiset.

Kello puoli kolme päivällä lähti surusaatto liittojenhoidolta. Surusaattoon otti osaa Internationalen kongressin edustajat, Ylv. T. K. ja kursillaiset.

Hautaus tapahtui punaisella torilla.

Toveritar Balabanova piti voimakkaasti vaikuttavan, laajan puheen. Puheiden jälkeen arkku laskettiin hautaan kolmikertaisten yhteislaukausten kahjadellessa. Haudalle laskettiin suuri joukko sepeleitä eri laitosten ja järjestöjen puolesta.

Pietarin Vapaus.

VAARALLINEN PALKINTO

Muuan amerikalainen musiikkiseura on määrännyt 50,000 dollarin palkinnon sille, joka kykenee soittamaan pianoa keskeyttämättä 100 tuntia. Vaikka kilpailu palkinnosta pidetään vasta syksyllä, on se jo vaarittu uuden uhrin. Treennatessaan on erään kinoteatterin pianonsoittaja Leedjissä, O. F. Waltham tullut miehpuoleksi. Onneton, joka oli ylpeä siitä, että osasi soittaa 4,000 eri kappaletta, tahtoi kokeilla ja soittikin 56 tuntia yhteen menoon. Viimeisinä tunteina hänen tilansa oli surkuteltava: hän oli melkein sokea